

FINANŠU
NOZARES
ASOCIĀCIJA

**2024. GADA
DARBĪBAS PĀRSKATS**

SATURS

IEVADS	05
---------------	----

ORGANIZATORISKĀ STRUKTŪRA	06
----------------------------------	----

DARBA PLĀNA IZPILDE UN AKTIVITĀTES 2024. GADĀ

FNA kreditēšanas indekss	08
--------------------------	----

Hipotekāro kredītu pārkreditēšana	08
-----------------------------------	----

Uzņēmumu kreditēšana Latvijas reģionos	09
--	----

Militārās aizsardzības industrijas kreditēšana	09
---	----

Hipotekārā kredīta ņēmēju aizsardzības nodeva	09
--	----

SOLIDARITĀTES IEMAKSAS LIKUMS	10
--------------------------------------	----

MAKSĀJUMU JOMA

Tūlītēju kredītpārvedumu pieejamība Latvijā	11
---	----

Ēnu ekonomikas ierobežošanas pasākumi	12
---------------------------------------	----

Bezskaidras naudas norēķini tirdzniecības un pakalpojumu sniegšanas vietās	12
---	----

Darba algas izmaksas modeļa maiņa	13
-----------------------------------	----

Maksājumu karšu norēķinu veicināšana	14
--------------------------------------	----

PIEEJAMĪBAS VEICINĀŠANA

E-adreses platformas pieejamība finanšu sektoram	15
--	----

Finanšu pakalpojumu pieejamība reģionos Latvijā	16
---	----

Skaidras naudas pieejamība bankomātos	16
---------------------------------------	----

FINANŠU PAKALPOJUMU PIEKĻŪSTAMĪBA

Finanšu pakalpojumi personām ar ierobežotu rīcībspēju	17
---	----

Mācību platforma internetbankas lietošanai ikdienā	17
--	----

KRITISKIE FINANŠU NOZARES PAKALPOJUMI

Latvijas Bankas noteikumu pilnveidošana	18
---	----

Maksājumu karšu bezsaistes maksājumi	19
--------------------------------------	----

NODOKĻU REGULĒJUMS	20
---------------------------	----

DARBĪBAS ATBILSTĪBA	21
----------------------------	----

FINANŠU KRĀPŠANU IEROBEŽOŠANA

FNA koordinējošā loma sadarbībai ar publisko sektoru	23
--	----

Kampaņa "Met nost!"	23
---------------------	----

Vadlīnijas finanšu krāpšanas riska uzraudzībai, pārvaldībai un ierobežošanai	24
--	----

FONDĒTO PENSIJU DARBĪBA	25
KAPITĀLA TIRGUS	27
ILGTSPĒJA UN ENERGOEFEKTIVITĀTE	28
OMBUDS	29
FINANŠU PRATĪBA	30
BANKU SEKTORA REPUTĀCIJA	31
FNA TĒLS	
FNA pārstāvniecība	32
FNA raidieraksts "Finanšu dialogs – par būtiskāko"	32
FNA digitālā komunikācija	32
FNA publicitāte	33
LĪDZDALĪBA NOZARES ORGANIZĀCIJĀS	34
2025. GADA PRIORITĀTES	35

IEVADS

Finanšu nozares asociācijai (FNA) 2024. gads bijis dinamisks un pārmaiņu pilns. Gada sākumā asociācija izvirzīja trīs būtiskus darbības virzienus: aktīvu rīcību, iesāktu iniciatīvu veiksmīgu noslēgšanu un biedru zināšanu pilnveidošanu mērķtiecīgās apmācībās.

FNA sadarbība ar valsts institūcijām un finanšu nozares dalībniekiem veicināja diskusiju par kredītēšanas pieaugumu, tika arī meklēti risinājumi uzņēmumu finansēšanas un pieejamības palielināšanai. Vienlaikus FNA turpināja aktīvi veicināt ilgtspējīgu jeb “zaļo” kredītēšanu, kā arī iniciēja nozīmīgas diskusijas par atbalstu Latvijas aizsardzības industrijas attīstībai, atspoguļojot nepieciešamību pēc stratēģiski mērķēta finansējuma ģeopolitiskās situācijas kontekstā.

Viens no gada būtiskākajiem notikumiem bija Solidaritātes iemaksu likuma pieņemšana, kura izstrādē FNA puda nozīmīgus iebildumus, norādot uz tā potenciāli negatīvo ietekmi uz banku sektoru un investīciju vidi. Lai gan Eiropas Centrālā Banka (ECB) savā atzinumā uzsvēra finanšu stabilitātes riskus, likuma pieņemšanas procesā tās norādījumi tomēr netika ņemti vērā.

Aktīva asociācijas līdzdalība ļāva panākt būtiskus uzlabojumus ēnu ekonomikas ierobežošanas normatīvajā regulējumā. Nozīmīgi resursi tika ieguldīti arī finanšu krāpšanas apkarošanā – FNA ciešā sadarbībā ar Latvijas Banku (LB) izstrādāja detalizētas vadlīnijas krāpšanas risku pārvaldībai. Sabiedrības informēšanas kampaņa “Met nost!”, kas īstenota kopā ar Mastercard, palīdzēja cilvēkiem izvairīties no krāpšanas gadījumiem.

Kopumā 2024. gads bijis izaicinājumu un jaunu iespēju periods, kurā FNA turpināja būt uzticams partneris finanšu sektoram, valsts institūcijām un Latvijas sabiedrībai, veicinot ekonomisko stabilitāti, ilgtspējīgu attīstību un finanšu pakalpojumu pieejamību ikvienam Latvijas iedzīvotājam.

2024. gada otrajā pusē par FNA asociēto biedru tika uzņemta VAS “Latvijas Pasts”, tādējādi paplašinot licencēto tirgus dalībnieku loku, kuri apvienojušies FNA.

ORGANIZATORISKĀ STRUKTŪRA

PADOME

- Lauris Mencis, Swedbank valdes priekšsēdētājs^[1]
- Dmitrijs Latiševs, BluOr Bank valdes un izpildkomitejas priekšsēdētājs
- Gita Juršāne, Luminor Bank filiāles Latvijā vadītāja vietniece^[2]
- Ieva Tetere, SEB bankas valdes priekšsēdētāja^[3]
- Inese Zīle, Attīstības finanšu institūcijas "Altum" valdes locekle
- Kerli Vares, Luminor Bank filiāles Latvijā vadītāja^[4]
- Valters Ābele, bankas "Citadele" valdes loceklis

VALDE

- Uldis Cērps, valdes priekšsēdētājs^[5]
 - Sanita Bajāre, valdes priekšsēdētāja^[6]
 - Jānis Brazovskis, valdes loceklis
-

^[1] Padomes locekle no 2025. gada 1. janvāra.

^[2] Padomes priekšsēdētāja līdz 2024. gada 5. februārim.

^[3] Padomes priekšsēdētāja no 2024. gada 5. februāra līdz 2024. gada 31. decembrim.

^[4] Padomes priekšsēdētājs no 2025. gada 1. janvāra.

^[5] Valdes priekšsēdētājs no 2024. gada 1. oktobra.

^[6] Valdes priekšsēdētāja līdz 2024. gada 30. septembrim

FNA KOMITEJAS

- Darbības atbilstības komiteja
- Finanšu noziegumu novēršanas komiteja
- Juridiskā komiteja
- Kapitāla tirgus komiteja
- Komunikācijas komiteja
- Kreditēšanas komiteja
- Līzinga komiteja
- Maksājumu un digitālo produktu komiteja

FNA DARBA GRUPAS

- Krāpšanu ierobežošanas darba grupa
- Starptautisko finanšu sankciju darba grupa
- Sustainable Finance darba grupa
- IT drošības darba grupa
- GDPR darba grupa

DARBINIEKI

- Agnese Brašmane, padomniece
- Aivars Graudiņš, vecākais padomnieks
- Andris Kerls, padomnieks
- Armands Onzuls, padomnieks / COBALT Latvija jurists^[7]
- Edgars Pastars, padomnieks / "COBALT Latvija" partneris^[8]
- Kaspars Zālītis, stratēģiskās komunikācijas vadītājs
- Laima Letiņa, padomniece^[9]
- Lauma Brūvere, komunikācijas speciāliste
- Laura Čistjakova, finanšu analītiķe^[10]

^[7] Ārštata padomnieks uz līguma pamata ar zvērinātu advokātu biroju "COBALT".

^[8] Ārštata padomnieks uz līguma pamata ar zvērinātu advokātu biroju "COBALT".

^[9] Padomniece līdz 2024. gada 2. aprīlim.

^[10] Finanšu analītiķe no 2025. gada 20. janvāra.

DARBA PLĀNA IZPILDE UN AKTIVITĀTES 2024. GADĀ

KREDITĒŠANA

FNA kreditēšanas indekss

2024. gadā tika prezentēts ikgadējais FNA kreditēšanas indekss. Prezentācijā tika secināts, ka pieprasījums pēc finansējuma ir stabils, taču uzņēmēji sagaida efektīvāku finanšu instrumentu izmantošanu reģionu ekonomiskās aktivitātes veicināšanai, kur kreditēšanas aktivitāte joprojām atpaliek no galvaspilsētas un Pierīgas. Tika arī norādīts, ka Latvijā pieaug pieprasījums pēc ilgtspējīga jeb “zaļā” finansējuma, ko motivē gan Eiropas Savienības (ES) regulējums, gan vietējo uzņēmumu stratēģiskie mērķi. FNA uztur dialogu starp nozari un valsts institūcijām, lai veicinātu mērķētu finansējuma pieejamību.

FNA dati rāda, ka 2024. gada beigās kopējais izsniegto kredītu apjoms sasniedza 16,3 miljardus eiro, kas ir par 4,7 % vairāk nekā 2023. gadā. Kredītu pieaugums mājāsaimniecībām bija 7,0 %, savukārt uzņēmumiem – 2,4 %. LB statistika norāda, ka 2024. gadā tika izsniegti jauni kredīti 4,3 miljardu eiro apmērā, kas ir par 20,2 % vairāk nekā iepriekšējā gadā.

Hipotekāro kredītu pārkreditēšana

FNA aktīvi piedalījās regulējuma izstrādē par hipotekāro kredītu pārkreditēšanas nosacījumu atvieglošanu fiziskām personām. Regulējuma mērķis ir palielināt konkurenci kreditēšanas tirgū. Regulējums stājas spēkā jau 2024. gadā, tomēr aktīva mehānisma izmantošana prognozējama tikai 2025. gadā.

Uzņēmumu kreditēšana Latvijas reģionos

Gada laikā norisinājās plašas diskusijas par uzņēmumu kreditēšanu Latvijas reģionos. FNA īpaši uzsvēra nepieciešamību veidot valsts atbalsta mehānismus, kas ļautu veicināt uzņēmējdarbību arī mazāk ekonomiski aktīvajos novados. Turpinās arī diskusijas par hipotekārās kreditēšanas dinamiku, īpašu uzmanību pievēršot Latvijas reģioniem, kur potenciālās tirgus nepilnības piedāvāts risināt, izmantojot valsts atbalsta instrumentus.

Militārās aizsardzības industrijas kreditēšana

Ņemot vērā ģeopolitisko situāciju un nepieciešamību stiprināt valsts aizsardzības spējas, FNA 2024. gadā īpašu uzmanību veltīja militārās kreditēšanas veicināšanas jautājumiem. Asociācija koordinēja diskusijas ar Aizsardzības ministriju, industrijas uzņēmumiem un finanšu nozari par iespējamām finansēšanas risinājumiem aizsardzības industrijai, tai skaitā, sagatavojot informatīvu materiālu militārās un aizsardzības nozares uzņēmumiem, lai atvieglotu vēršanos pie kredītiestādēm pēc finansējuma.

Hipotekārā kredīta ņēmēju aizsardzības nodeva

2024. gadā stājās spēkā grozījumi Patērētāju tiesību aizsardzības likumā (PTAC), kas uzlika bankām par pienākumu izmaksāt atbalstu hipotekāro kredītu ņēmējiem 30 % apmērā no procentu maksājumiem. Kredīta procentu kompensāciju saņēma hipotekārā kredīta ņēmēji, kuru kredīta līgums bija noslēgts līdz 2023. gada 31. oktobrim un kuru hipotekārā kredīta atlikums nepārsniedza 250 000 eiro. Lai nodrošinātu efektīvu atbalsta maksājuma aprēķinu un izmaksu, 2024. gada 29. februārī FNA sadarbībā ar Valsts ieņēmumu dienestu (VID) izstrādāja Metodisko materiālu hipotekārā kredīta ņēmēju aizsardzības nodevas piemērošanai 2024. gadā. Pieņemto grozījumu atbilstība Satversmei tiek izskatīta Satversmes tiesā.

SOLIDARITĀTES IEMAKSAS LIKUMS

2024. gadā FNA aicināja valdību Solidaritātes iemaksas likuma izstrādē iesaistīt arī finanšu nozari. Likums tika izstrādāts un pieņemts bez kvalitatīvas nozares iesaistes, kā arī pretēji FNA un nozares paustajiem iebildumiem par likumprojekta potenciāli negatīvo ietekmi uz banku sektoru un investīciju vidi Latvijā. Nozares paustās bažas apstiprināja arī 2024. gada novembra ECB atzinums (CON/2024/35), kurā norādīts uz visaptveroša ietekmes izvērtējuma trūkumu, īpaši uzsverot arī problemātiskos finanšu stabilitātes un banku sektora noturības aspektus. Arī ECB atzinums likuma pieņemšanas procesā netika ņemts vērā. Solidaritātes iemaksu likums stājās spēkā 2025. gada 1. janvārī, un tas nosaka pienākumu Latvijā reģistrētām kredītiestādēm un citu valstu kredītiestāžu filiālēm turpmākos trīs gadus veikt solidaritātes iemaksas.

MAKSĀJUMU JOMA

Tūlītēju kredītpārvedumu pieejamība Latvijā

2024. gada 8. aprīlī spēkā stājās Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/886 par tūlītējiem kredīta pārvedumiem eiro (t. s. Zibmaksājumu regula).

Salīdzinot ar citām Eiropas valstīm, kur zibmaksājumu īpatsvars pret visiem ES ietvaros nosūtītajiem eiro kredīta pārvedumiem sastādīja tikai 11 %, Latvijas banku klientiem ātra maksājumu saņemšana pret visiem nosūtītajiem eiro kredīta pārvedumiem pārsniedza 50 %, jo jau 2017. gada augustā Latvija pirmā no eirozonas valstīm sāka izmantot zibmaksājumus.

Lai nodrošinātu zibmaksājumu regulas vienotu un standartizētu ieviešanu visā finanšu nozarē, FNA aktīvi sadarbojās ar Eiropas Banku federāciju (EBF), izstrādājot sarakstu ar jautājumiem Eiropas Komisijai (EK). Šīs iniciatīvas mērķis bija iegūt skaidrību par regulas ieviešanas prasībām un ar to saistītajiem jautājumiem, sniedzot arī FNA viedokli par iespējamiem risinājumiem. FNA arī organizēja tikšanās gan starp saviem biedriem, gan ar LB, lai veidotu vienotu izpratni par neskaidrajiem regulas piemērošanas aspektiem.

Ņemot vērā būtiskās izmaiņas banku veiktajās maksājumu pārbaudēs attiecībā uz atbilstību starptautiskajām sankcijām, FNA vadīja diskusijas gan ar saviem biedriem, gan ar Finanšu izlūkošanas dienestu (FID) un LB. Šo diskusiju mērķis bija rast vienotu izpratni par efektīviem maksājumu pārbaudes mehānismiem, kas vienlaikus nodrošinātu atbilstību sankciju prasībām, nepārkāpjot zibmaksājumu regulas noteiktos ierobežojumus. Diskusijās arī tika meklēti risinājumi, kā pielāgot maksājumu pārbaudes jaunajām prasībām, vienlaikus neradot pārmērīgu administratīvo un finansiālo slogu finanšu nozarei un banku klientiem.

Arī 2025. gadā FNA aktīvi turpinās Latvijā ieviest zibmaksājumu regulas prasības, īpašu uzmanību pievēršot sadarbībai ar LB. Plānots, ka LB izstrādās un piedāvās tirgus dalībniekiem risinājumu maksājumu saņēmēju pārbaudei, balstoties uz Eiropas Maksājumu padomes izstrādāto shēmu. FNA iesaistīsies šī risinājuma apspriešanā un ieviešanas koordinēšanā, lai nodrošinātu tā efektivitāti un atbilstību nozares un banku klientu vajadzībām.

Ēnu ekonomikas ierobežošanas pasākumi

2023. gadā FNA tika aicināta piedalīties Latvijas Finanšu ministrijas (FM) darba grupā, kuras uzdevums bija izstrādāt valsts politikas dokumentu ar pasākumu plānu ēnu ekonomikas ierobežošanai no 2024. līdz 2027. gadam.

Balstoties uz FNA iepriekšējo sadarbību ar politikas veidotājiem un organizācijas pieredzi ēnu ekonomikas mazināšanā, vairāki FNA iesniegtie priekšlikumi kļuva par daļu no ēnu ekonomikas ierobežošanas pasākumu plāna. FNA aktīvi iesaistījās šī plāna īstenošanā, sadarbojoties gan ar politikas veidotājiem, gan ar nevalstisko organizāciju partneriem.

Bezskaidras naudas norēķini tirdzniecības un pakalpojumu sniegšanas vietās

Viens no rādītājiem, kas atspoguļo ēnu ekonomikas apmēru valstī, ir skaidras naudas aprites īpatsvars kopējā maksājumu skaitā. Skaidras naudas apjomīga izmantošana maksājumos ir ēnu ekonomikas veicinošs faktors. Šajā kontekstā ēnu ekonomikas ierobežošanas pasākumu plāns paredzēja ieviest prasību, ka tirgotājiem un pakalpojumu sniedzējiem, kuri atbilst noteiktiem kritērijiem, klientiem obligāti jānodrošina iespēja veikt maksājumus bezskaidras naudas veidā.

Izstrādājot atbilstošus normatīvo aktu grozījumus, FNA aktīvi sadarbojās ar politikas veidotājiem, sniedzot savu ekspertīzi un aprēķinus par tirgū pieejamiem risinājumiem bezskaidras naudas maksājumu pieņemšanai, šo risinājumu ieviešanas izmaksām, kā arī palīdzēja noteikt apgrozījuma sliekšni, pie kura bezskaidras naudas maksājumu risinājumu ieviešana neradītu uzņēmumiem finansiālus zaudējumus. Tā rezultātā 2024. gadā tika izstrādāti un Saeimā pieņemti grozījumi likumā “Par nodokļiem un nodevām”, kas paredzēja nodokļu maksātājiem, kuru gada apgrozījums ir virs 50 000 eiro gadā, pienākumu klientiem nodrošināt iespēju par pakalpojumiem un veiktajiem darījumiem mazumtirdzniecībā norēķināties arī bezskaidrā naudā.

FNA aicināja savus biedrus attīstīt un piedāvāt tirgū dažādas alternatīvas risinājumu iespējas, kas ļautu nodokļu maksātājiem izpildīt likumā noteikto pienākumu, nepaļaujoties tikai uz tradicionālajiem maksājumu termināļiem.

Darba algas izmaksas modeļa maiņa

Patlaban Darba likuma 70. pants paredz, ka darba samaksa aprēķināma un izmaksājama skaidrā naudā. Darba devējam ir tiesības izmaksāt darba samaksu bezskaidrā naudā ar pārskaitījumu tikai tad, ja darbinieks un darba devējs par to ir noteikti vienojušies.

Kopš 2017. gada FNA dažādos formātos ir aicinājusi politikas veidotājus pārskatīt un mainīt līdzšinējo darba algas izmaksas modeli, paredzot, ka pēc noklusējuma darba alga tiek izmaksāta bezskaidras naudas veidā. Vienlaikus būtu saglabāta iespēja darbiniekam vienoties ar darba devēju par citu izmaksas veidu, piemēram, skaidrā naudā. Šī jautājuma ietvaros FNA ir aktīvi diskutējusi arī ar Ārvalstu investoru padomes Latvijā (FICIL) pārstāvjiem, kas kopīgi piedalījās darba grupās, izstrādājot ēnu ekonomikas ierobežošanas pasākumu plānu.

2024. gadā, izpildot ēnu ekonomikas ierobežošanas pasākumu plāna uzdevumu, ar FNA aktīvu līdzdalību ir izstrādāti grozījumi Darba likumā, kas paredz būtiskas izmaiņas darba algas izmaksas modelī. Saskaņā ar jaunajām prasībām darba samaksa pēc noklusējuma ir aprēķināma un izmaksājama bezskaidrā naudā, veicot pārskaitījumu. Darba devējam būs tiesības izmaksāt algu skaidrā naudā tikai tad, ja par to ir panākta skaidra un dokumentēta vienošanās starp darba devēju un darbinieku. Darbs pie likuma izmaiņām turpināsies 2025. gadā.

Papildus šīm izmaiņām likumā noteikts jauns pienākums darba devējiem – gadījumos, kad darba alga tiek izmaksāta skaidrā naudā, par to būs jāsniedz informācija VID. Šī informācija, apvienojumā ar citiem VID rīcībā esošajiem datiem, tostarp finanšu nozares sniegto informāciju, ļaus efektīvāk koncentrēt iestādes resursus uz uzņēmumiem ar augstāku nodokļu nomaksas apiešanas risku.

Maksājumu karšu norēķinu veicināšana

2023. gadā FNA prezentēja Finanšu ministrijai iniciatīvu, kuras mērķis ir veicināt finanšu nozares klientu lojalitātes programmu attīstību. Šo lojalitātes programmu mērķis ir sekmēt maksājumu veikšanu ar maksājumu kartēm, piedāvājot klientiem iespēju saņemt atpakaļ noteiktu daļu no summas, kas samaksāta, izmantojot maksājumu karti. Piemēram, klients varētu saņemt līdz pat 2 % no pirkuma summas kā atlīdzību no savas kredītiestādes. Attiecīgajai iniciatīvai ir arī netieša pozitīva ietekme uz ēnu ekonomikas mazināšanu, ņemot vērā, ka tā mainītu klientu maksājumu veikšanas paradumus, dodot priekšroku karšu maksājumiem, nevis skaidrai naudai.

Ilgstošu diskusiju rezultātā 2024. gadā FNA un FM panāca vienošanos par grozījumiem tiesiskajā regulējumā attiecībā uz iedzīvotāju ienākuma nodokli. Vienlaikus tika izstrādāts un saskaņots attiecīgo grozījumu normu teksts, lai nodrošinātu skaidru un efektīvu regulējuma piemērošanu. Plānots, ka grozījumi tiks virzīti starpinstītūciju saskaņošanai un iesniegti apstiprināšanai Ministru kabinetā 2025. gada otrajā ceturksnī.

PIEEJAMĪBAS VEICINĀŠANA

E-adreses platformas pieejamība finanšu sektoram

FNA jau kopš 2022. gada ir aicinājusi politikas veidotājus apsvērt iespēju paplašināt e-adreses funkcionalitāti, paredzot, ka saziņa e-adreses platformā būtu iespējama ne tikai starp privātpersonu un publisko personu, bet arī privātpersonu starpā, piemēram, uzņēmuma saziņai ar saviem klientiem – fiziskām un juridiskām personām. Tas sniegtu iespēju ne tikai samazināt uzņēmumu izdevumus, kas saistīti ar papīra formas korespondences nosūtīšanu, bet arī labvēlīgi ietekmētu vidi, jo šāda veida saziņa samazinātu papīra izmantošanu.

2024. gadā valdībā ir apstiprināts informatīvais ziņojums, kurā iekļauts uzdevums atvērt e-adreses platformu nozarēm, tostarp finanšu nozarei, un sagatavot attiecīgus grozījumus Oficiālās elektroniskās adreses likumā un nozaru speciālajos likumos.

E-adrese jeb oficiālā elektroniskā adrese ir personalizēta pastkastīte portālā latvija.gov.lv vienotai un drošai saziņai ar valsts un pašvaldību iestādēm. Tās pamatmērķis ir aizstāt papīra vēstules ar elektroniskām gadījumos, kad valsts pārvaldes iestādei ir jānosūta informācija un dokuments konkrētam iedzīvotājam vai uzņēmējam. Arī iedzīvotāji un uzņēmēji e-adresē var sazināties ar vairāk nekā 3000 iestādēm jebkurā laikā un no jebkuras atrašanās vietas.

Finanšu pakalpojumu pieejamība reģionos Latvijā

FNA aktīvi piedalījās regulējuma izstrādē, kas no 2026. gada 1. janvāra uzliks lielākajām bankām par pienākumu nodrošināt klātienē finanšu pakalpojumus katrā valstspilsētā un novadu administratīvajos centros. Tas ietver konsultācijas kredītēšanas, ieguldījumu pakalpojumu un ar uzkrājumiem saistītos jautājumos, kā arī citu ar kontu apkalpošanu saistītu pakalpojumu sniegšanu. FNA vērsa uzmanību uz šāda regulējuma ieviešanas trūkumiem, bet par konkrētu klātbūtni reģionos, tostarp regulējumā iekļauto izņēmumu piemērošanu, vēl tiks diskutēts 2025. gadā.

Skaidras naudas pieejamība bankomātos

2024. gada Saeima pieņēma grozījumus Kredītiestāžu likumā, kas kredītiestādēm, kuru klientu maksājumu kontu skaits un rezidentu mājāsaimniecību noguldījumu apjoms veido vismaz 5 % no kopējā Latvijā reģistrēto kredītiestāžu kontu skaita un noguldījumu apjoma, uzliek par pienākumu nodrošināt skaidras naudas pieejamību. Tā kā vismaz 99 % Latvijas iedzīvotāju tuvākais bankomāts ir pieejams 20 kilometru rādiusā no viņu dzīvesvietas, likuma grozījumu īstenošanai bankām netiks uzliktas papildus prasības palielināt bankomātu skaitu, taču jau esošo bankomātu skaitu nevarēs samazināt. Vienlaikus grozījumi noteica, ka bankām jānodrošina klientiem iespēja bez maksas izņemt skaidru naudu ne mazāk kā 750 eiro mēnesī. FNA sniedza savu viedokli un priekšlikumus šī regulējuma izstrādē.

FINANŠU PAKALPOJUMU PIEKĻŪSTAMĪBA

Finanšu pakalpojumi personām ar ierobežotu rīcībspēju

Sadarbojoties ar Tiesībsarga biroju, FNA izstrādāja ieteikumus aizgādņiem, zvērinātiem advokātiem, tiesām, bāriņtiesām un kredītiestādēm, lai personai ar ierobežotu rīcībspēju būtu pieejami finanšu pakalpojumi, tostarp maksājumu pakalpojumi un maksājumu kartes.

Mācību platforma internetbankas lietošanai ikdienā

Ņemot vērā, ka 2025. gada 28. jūnijā stājas spēkā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/882 (2019. gada 17. aprīlis) par produktu un pakalpojumu piekļūstamības prasībām, FNA uzsāka darbu pie demo internetbankas izstrādes, kas paredzēta cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem, lai palīdzētu apgūt finanšu pratības pamatiemaņas. Iniciatīvā plānots piesaistīt arī FNA biedrus.

KRITISKIE FINANŠU NOZARES PAKALPOJUMI

Latvijas Bankas noteikumu pilnveidošana

Lai stiprinātu finanšu pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem valsts apdraudējuma gadījumā, 2023. gada beigās LB aktualizēja kritisko finanšu pakalpojumu pārvaldības regulējumu un pilnveidoja līdzšinējās prasības. Regulējuma izstrādē un pilnveidē aktīvi piedalījās arī FNA kopā ar tās biedriem, sniedzot priekšlikumus noteikumu projekta uzlabošanai, kā arī norādot uz iespējamajiem riskiem atsevišķu prasību ieviešanā.

Salīdzinājumā ar iepriekšējo regulējumu noteiktas vairākas papildu prasības kritisko finanšu pakalpojumu pieejamības nodrošināšanai: 1) prasība pakalpojuma sniedzējam nodrošināt kredīta pārvedumus ne tikai pakalpojumu sniedzējiem, bet arī ar citiem Latvijā reģistrētajiem LB elektroniskās klīringa sistēmas dalībniekiem (visas pārējās kredītiestādes un Valsts kase); 2) papildu prasības kritiskajiem bankomātiem, lai nodrošinātu to pieejamību elektroapgādes un datu pārraides pakalpojumu nepieejamības gadījumā (šīs prasības ieviešanai ir noteikts pārejas periods līdz 2025. gada 1. janvārim); 3) jauna prasība attiecībā uz maksājumu karšu pieņemšanu, kas paredz bezsaistes risinājuma izmantošanu pirmās nepieciešamības preču iegādei (piemēram, pārtika, degviela un medikamenti) par kopējo summu, kas nepārsniedz 200 eiro vienam klientam.

Vairākām prasībām tika noteikts pārejas periods līdz 2025. gada 1. janvārim.

Maksājumu karšu bezsaistes maksājumi

Latvija ir pirmā valsts Baltijā un Eiropā, kas uzsākusi maksājumu karšu bezsaistes maksājumu risinājuma ieviešanu, tādējādi nodrošinot iedzīvotājiem iespēju par pirmās nepieciešamības precēm norēķināties arī situācijās, kad nav pieejami elektroniskie sakari vai interneta pieslēgums. Šīs iniciatīvas ietvaros FNA aktīvi sadarbojās ar VISA un Mastercard pārstāvjiem, organizējot vairākas tikšanās un aicinot VISA veikt izmaiņas savos karšu shēmas noteikumos. Lai atbalstītu Latvijas ieviesto risinājumu, tika panākts īpašs izņēmums Baltijas reģionam, kas ļauj bezsaistes režīmā veikt norēķinus līdz 200 eiro apmērā vienam klientam. Šie grozījumi, kas būtiski uzlabo norēķinu iespējas ārkārtas situācijās, stājas spēkā 2025. gada 1. janvārī.

Lai nodrošinātu efektīvu jauno prasību ieviešanu, FNA cieši sadarbojās ar LB un Ekonomikas ministriju. Sadarbības ietvaros FNA aicināja Ekonomikas ministriju izveidot kritisko tirgotāju sarakstu, kurā būtu uzņēmumi, kas nodrošina pārtiku, degvielu un medikamentus, tādējādi ļaujot finanšu sektoram veikt nepieciešamās izstrādes un pielāgot maksājumu infrastruktūru. Vienlaikus tika organizētas tikšanās ar kritiskajiem tirgotājiem, lai nodrošinātu praktisku risinājumu ieviešanu un pielāgotu tehnoloģiskos procesus.

NODOKOĻU REGULĒJUMS

2024. gadā FNA turpināja uzsvērt nepieciešamību mazināt nodokļu regulējumu banku nozarei, aicinot valdību un Saeimu atcelt Finanšu stabilitātes nodevu, kuras sākotnējais mērķis vairs nav aktuāls.

FNA turpināja vērst valdības un Saeimas uzmanību, ka no 2023. gada 1. janvāra piemērotā papildu 20 % Uzņēmumu ienākumu nodokļa piemaksa bankām un nebanku kreditētājiem (t. s. UIN avansa maksājums) turpina palielināt nodokļu slogu nozarei un var negatīvi ietekmēt banku rentabilitāti un konkurētspēju.

2024. gadā tika ieviests jauns regulējums attiecībā uz skaidras naudas darījumu deklarēšanu, lai ierobežotu skaidras naudas apriti un veicinātu bezskaidras naudas norēķinus. FNA sniedza savus priekšlikumu regulējuma izstrādē, kā arī izvērtēja to ietekmi uz banku sektoru.

DARBĪBAS ATBILSTĪBA

FNA sadarbībā ar biedriem aktīvi strādāja pie Latvijas Bankas pieņemtās stratēģijas par samērīgu NILLTPFN prasību praktiskai piemērošanai godprātīgiem klientiem, lai novērstu pārmērīgu izvairīšanos no risku uzņemšanās. Stratēģija paredz uzlabot banku komunikāciju ar klientiem, izstrādājot skaidras vadlīnijas un ceļa kartes uzņēmumiem kontu atvēršanas procesā. Tika izveidota klientu mērķgrupu karte, kas ļāva labāk izprast dažādu klientu segmentu vajadzības un pielāgot pakalpojumus atbilstoši to specifikai, tādējādi FNA veicināja efektīvāku produktu risku pārvaldību, sniedzot atbalstu nozarei piedāvāto finanšu produktu risku identificēšanā un mazināšanā.

Lai stiprinātu cīņu pret noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu (AML/CFT), FNA sadarbojās ar LB un FID AML/CFT informācijas apmaiņas sistēmas pilnveidē. FNA arī aktīvi piedalījās ES AML regulas izmaiņu analīzē, lai nodrošinātu savlaicīgu pielāgošanos jaunajām prasībām. Turklāt tika uzlabota piekļuve nepieciešamajai informācijai no valsts reģistriem, lai efektīvāk veiktu klientu izpēti un risku novērtēšanu.

No 2024. gada 1. aprīļa FID kļuva par kompetento institūciju starptautisko un nacionālo sankciju izpildes jautājumos, pārņemot atbildību par sankciju piemērošanas uzraudzību un koordināciju. FNA cieši sadarbojās ar FID un LB, lai nodrošinātu finanšu iestāžu atbilstību jaunajām prasībām. Tika izstrādātas un izplatītas vadlīnijas par AML un sankciju paketi, nodrošinot vienotu izpratni un konsekventu prasību izpildi visās finanšu iestādēs.

FNA būtiski iesaistījās atbilstības iniciatīvu īstenošanā, nodrošinot koordināciju starp finanšu iestādēm, valsts un starptautiskajām institūcijām, kā arī veicinot labākās prakses ieviešanu nozarē. FNA aktīvi sadarbojās ar Karalisko Apvienoto pakalpojumu institūtu (RUSI), Eiropolu un Eiropola Finanšu izlūkošanas publiskā un privātā sektora partnerību (EFIPPP).

FNA atcēla Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas un sankciju ievērošanas politiku un vadlīnijas, tādējādi nozares standartu līmenī vairs netiek regulēti ar naudas atmazgāšanas novēršanu saistīti jautājumi.

Vienlaikus notika intensīvs darbs pie LB izdotā tiesiskā regulējuma izmaiņām, kam ierosme bija Finanšu un kapitāla tirgus komisijas pievienošana LB. Izmaiņas ietvēra arī visai apjomīgu LB tiesību aktu pārvērtēšanu ļoti īsā periodā. Virzīto izmaiņu saturs nebija tikai tehniskas dabas, bet paredzēja dažādu regulāciju ieviešanu, modifikāciju vai pilnveidi, kas tādējādi izvirzīja prasības pēc lielas intensitātes iesaistē no FNA un biedru puses ļoti īsā laika periodā.

FINANŠU KRĀPŠANU IEROBEŽOŠANA

FNA koordinējošā loma sadarbībai ar publisko sektoru

FNA turpina veikt savu koordinējošo lomu starp finanšu nozari un atbildīgajām iestādēm, lai ļautu operatīvi reaģēt uz krāpšanas tendencēm. FNA ietvaros darbojas īpaša Krāpšanas ierobežošanas darba grupa, kas ir koordinē sadarbību starp finanšu nozari un atbildīgajām valsts iestādēm. FNA kopā ar LB izstrādāja vadlīnijas finanšu krāpšanas riska uzraudzībai, pārvaldībai un ierobežošanai, sniedzot ieteikumus par iekšējās kontroles sistēmām, sūdzību izskatīšanu un maksājumu drošību. Šīs vadlīnijas sniegs atbalstu finanšu nozarei klientu interešu aizsardzības stiprināšanā un risku pārvaldības uzlabošanā.

2024. gadā Latvijā tika identificēts augstākais kiberuzbrukumu skaits un novērots būtisks krāpšanas gadījumu pieaugums. FNA apkopotā informācija liecina, ka, lai arī četrām lielākajām bankām Latvijā izdevies novērst krāpšanas mēģinājumus 12,2 miljonu eiro apmērā, banku klientu zaudējumi tomēr sasniedza 15,5 miljonus eiro. Lai cīnītos pret šo negatīvo tendenci, FNA sadarbībā ar partneriem īstenoja vairākas nozīmīgas iniciatīvas, tai skaitā regulāru sabiedrības informēšanu.

Kampaņa “Met nost!”

2024. gada jūlijā FNA sadarbībā ar Mastercard īstenoja sabiedrības informēšanas kampaņu “Met nost!”, kuras mērķis bija izglītēt un informēt iedzīvotājus par krāpšanas riskiem un to novēršanu. Kampaņa galvenokārt tika vērsta uz senioru auditoriju, ietverot aptauju, audio un vizuālo materiālu izstrādi un izplatīšanu TV, tiešsaistē, radio, sabiedriskās vietās, valsts institūcijās un NVO. Kampaņa guvusi augstu novērtējumu, saņemot IKT nozares balvu “Platīna pele” par labāko kiberdrošības iniciatīvu Latvijā.

Vadlīnijas finanšu krāpšanas riska uzraudzībai, pārvaldībai un ierobežošanai

2024. gadā FNA aktīvi iesaistījās finanšu krāpšanas riska uzraudzības, pārvaldības un ierobežošanas vadlīniju izstrādē ciešā sadarbībā ar LB. FNA iniciēja un organizēja diskusijas par finanšu krāpniecības risku pārvaldību, sniedzot priekšlikumus, kas balstīti uz nozares labāko praksi un aktuāliem draudiem. Šo vadlīniju mērķis ir stiprināt finanšu sektora spēju efektīvi identificēt un mazināt finanšu krāpšanas riskus, nodrošinot vienotu pieeju visā nozarē.

Vadlīnijas izstrādātas, lai konsekventu un uz riskiem balstītu pieeju nodrošinātu kredītiestādēs, maksājumu iestādēs, elektroniskās naudas iestādēs un to filiālēs Latvijā. FNA aktīvi veicināja šo pieeju, raugoties, lai vadlīnijas atbilstu starptautiskajām prasībām un Latvijas finanšu sektora specifikai.

Turklāt FNA sniedza konkrētus ieteikumus krāpšanas riska iekšējās pārvaldības prasībām, efektīvai sūdzību izskatīšanai, situācijām, kurās banka var atteikt pieņemt izpildei maksājumu rīkojumus, kā arī maksājumu autorizācijas un rupjas neuzmanības izvērtēšanai un informācijas apmaiņas un pieejamības standartiem.

Lai vadlīnijas saglabātu aktuālas un efektīvas, FNA aicināja LB tās periodiski pārskatīt un pilnveidot, ņemot vērā praksē identificētās problēmas, nozares labās prakses piemērus un regulējuma izmaiņas. Šī pieeja nodrošinās, ka finanšu sektors Latvijā var vienoti un mērķtiecīgi reaģēt uz mainīgajiem ar finanšu krāpšanu saistītajiem riskiem, pielāgojoties aktuālajām tendencēm un izaicinājumiem.

FONDĒTO PENSIJU DARBĪBA

2024. gada pirmajā pusgadā notika intensīvs FNA koordinējošais darbs ar visām ieguldījumu pārvaldes sabiedrībām un Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūru, piesaistot arī Valsts reģionālās attīstības aģentūru, lai nodrošinātu atbilstošu pensiju 2. līmeņa pārvaldītāju un kompetento iestāžu savstarpēju gatavību no 2024. gada 1. jūlija ieviest mehānismu, kura ietvaros līdzekļu pārvaldītāji saņem informāciju no Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras par tiem pensiju 2. līmeņa dalībniekiem, kuru līdzekļus tie pārvalda. Attiecīgi pārvaldītāji varēja uzsākt pensiju 2. līmeņa dalībnieku informēšanu atbilstoši Valsts fondēto pensiju likuma prasībām, prioritizējot saziņu ar tiem dalībniekiem, kuri atrodas savam vecumam neatbilstošā ieguldījumu plānā.

2024. gada valdība ierosināja samazināt iemaksas pensiju 2. līmenī par vienu procentpunktu – no 6 % uz 5 %. FNA šo ieceri neatbalstīja un par to arī publiski pauda savu nostāju, uzsverot, ka šāds samazinājums negatīvi ietekmēs to cilvēku uzkrājumus, kuri pensionēsies pēc desmit un vairāk gadiem. FNA pauda viedokli, ka būtu jārikojas tieši pretēji – pensiju 2. līmenī būtu jāveic proporcionāli lielāki atskaitījumi no sociālās apdrošināšanas iemaksām, kas ļautu palielināt nākotnes pensiju kapitālu.

Bez minētās valsts budžeta pakotnes iniciatīvas par viena procentu punkta pārnesi uz pensiju 1. līmeni, pašā gada vidū valsts pārvalde uzsāka citu priekšlikumu virzīšanu attiecībā uz Valsts fondēto pensiju likuma izmaiņām, galvenokārt fokusējoties uz pensiju 2. līmeņa komisiju maksu samazināšanu. Vienlaikus šajos ierosinājumos bija ietverts arī priekšlikums par priekšlaicīgu pensiju 2. līmeņa uzkrājuma pārnesi uz 1. līmeni (5 gadus pirms pensionēšanās), lai gan FNA, LB, kā arī FM šo risinājumu visai strikti noraidīja diskusijās ar priekšlikumu gatavotājiem. FNA vēl pirms šādu priekšlikumu virzības atkārtoti piedāvāja likuma regulējumā ietvert risinājumu tūlītēja 2. līmeņa uzkrājuma izmaksas atlikšanai pensionēšanās brīdī un pakāpeniskai tā izmaksai, tādējādi ļaujot pensiju 2. līmeņa dalībniekam ar mazākiem riskiem gūt lielāku atdevi no sava uzkrājuma. Tā kā regulējuma priekšlikumos tomēr tika izvirzītas pretējas idejas, FNA aktīvi līdzdarbojas tiesiskā regulējuma priekšlikumu pilnveidošanā, lai panāktu, ka šāds ierosinājums par priekšlaicīgu pārnesi tālāk netiek virzīts.

FONDĒTO PENSIJU DARBĪBA

Tiesību akta projekta precizēšana un apspriešana ar FNA aktīvu līdzdarbību turpinājās visu 2024. gada otro pusi, tādējādi 2024. gadā ieguldījumu pārvaldes sabiedrības turpināja savu darbu esošajā valsts fondēto pensiju regulējuma ietvarā ar jau iepriekš zināmiem nosacījumiem.

2024. gadā FNA ir sniegusi kompetentajām iestādēm savu redzējumu un priekšlikumus par tiesiskā regulējuma ietvaru un nosacījumiem (limitiem), lai pārvaldnieki varētu sekmīgāk pārvaldīt un vairost dalībnieku uzkrājumus pensiju 2. un 3. līmenī. Sagaidāms, ka darbs pie šiem ierosinājumiem turpināsies 2025. gadā.

KAPITĀLA TIRGUS

2023. gadā notika Finanšu un kapitāla tirgus komisijas pievienošana LB, un 2024. gadā LB turpināja darbu pie vienotas finanšu kapitāla tirgus stratēģijas. LB norāda, ka finanšu sistēmas (t. sk. kapitāla tirgus) attīstība ir kritiski svarīga tautsaimniecības izaugsmei, tādēļ uzraugs koncentrējas uz koordinētu rīcību un stratēģisku redzējumu ieviešanu. FNA 2024. gadā aktīvi piedalījās, lai veicinātu aktīvu LB un nozares sadarbību, kas vērsta uz kapitāla tirgus attīstību. 2024. gada laikā FNA aktīvi piedalījās Latvijas kapitāla tirgus attīstības stratēģijas izstrādē, sadarbojoties ar EM, FM un LB.

FNA sadarbībā ar citām nozīmīgām uzņēmējus pārstāvošām organizācijām – FICIL, Baltijas Korporatīvās pārvaldības institūtu un Latvijas Eksportētāju asociāciju “The Red Jackets” – izstrādāja un parakstīja kopīgu memorandu ar Ministru kabinetu. Memoranda mērķis ir iesaistīt valsts un privātās kapitālsabiedrības tautsaimniecības izaugsmē, pilnveidojot kapitālsabiedrību pārvaldību un finansējuma pieejamību, kā arī sekmēt valsts un pašvaldību uzņēmumu darbību atbilstoši labas korporatīvās pārvaldības principiem un veicināt to virzību uz kapitāla tirgu atbilstoši tirgus ekonomikas principiem, tādējādi veicinot tautsaimniecības izaugsmi.

2024. gadā FNA vērta uzmanību uz regulējuma pilnveides nepieciešamību, uzsverot mazākumakcionāru tiesību aizsardzību, kā arī nepieciešamību veidot labāku korporatīvās pārvaldības kultūru publiskos uzņēmumos. FNA norādīja, ka nepieciešams būtiski mazināt birokrātiskos šķēršļus kapitāla piesaistei, piemēram, jāpilnveido likuma prasības, kas rada lieku slogu emitentiem, lai uzņēmumiem būtu izdevīgāk palielināt pamatkapitālu un stiprināt bilanci, nebaidoties no nelabvēlīgas nodokļu ietekmes. Uzlabota akcionāru tiesību aizsardzība dos lielāku drošību arī uzņēmumu dibinātājiem un mazākuma akcionāriem, ka viņu intereses tiks ievērotas pēc šo uzņēmumu debijas kapitāla tirgos.

FNA, tās biedri un LB 2024. gadā savās konferencēs un materiālos vairākkārt uzsvēra un atkārtoja, ka nepieciešama aktīvāka rīcība kapitāla tirgus attīstībai Latvijā, neatliekot nepieciešamos lēmumus, it īpaši valsts uzņēmumu privatizāciju, kotējot šo uzņēmumu akcijas fondu biržā.

ILGTSPĒJA UN ENERGOEFEKTIVITĀTE

FNA ciešā sadarbībā ar EM un citām valsts institūcijām turpināja darbu pie jautājumiem, kas saistīti ar kreditēšanas pieejamības uzlabošanu reģionos un “zaļās” kreditēšanas attīstību.

FNA sadarbībā ar EM turpināja darbu pie vienkāršoto energosertifikātu ieviešanas un piedalījās metodikas izstrādē energoefektīvu ēku automatizētai noteikšanai. Tika arī apkopota informācija par valsts finansētiem projektiem ilgtspējīgas attīstības jomā, kā arī par valsts atvēlētajiem līdzekļiem attīstības un inovācijas projektiem.

FNA turpina sniegt savu ekspertīzi konkursā "Energoefektīvākā ēka Latvijā 2024". Konkursa mērķis ir veicināt sabiedrības izpratni par ēku siltumnoturību un telpu mikroklimatu. Šogad konkursā tika saņemti 43 ēku pieteikumi.

Baltijas valstu banku asociācijas un finanšu iestādes ir izstrādājušas SEG emisiju kalkulatoru, kas bez maksas pieejams ikvienai organizācijai. Izstrādātais rīks dod iespēju aprēķināt divu tvērumu SEG ietekmi – tiešās, ar uzņēmuma darbību saistītās SEG emisijas un netiešās SEG emisijas (piemēram, no iegādātās siltumenerģijas vai elektroenerģijas).

Baltijas banku asociācijas un finanšu pakalpojumu sniedzēji ir izstrādājuši vienotu starpvalstu ESG jeb vides, sociālās un pārvaldības anketu. Anketa ļauj standartizēt un vienkāršot datu apkopošanas procesu par Baltijas valstu uzņēmumu ilgtspējās rādītājiem.

OMBUDS

FNA ietvaros darbojas nozares ombuds. 2024. gadā ombuds ir saņēmis astoņas sūdzības – par komisijas naudas ieturēšanu (3 sūdzības), par norēķinu konta slēgšanu (1 sūdzība), par krāpnieciskiem darījumiem, izmantojot tirdzniecības platformas (1 sūdzība), par skaidras naudas izņemšanu no bankomāta (1 sūdzība), par kompensāciju par atteikumu atvērt norēķinu kontu (1 sūdzība) un par hipotēkas dzēšanu (1 sūdzība).

Tika ierosinātas septiņas pārbaudes lietas, kurās izskatītas septiņas sūdzības, no kurām viena atrisināta par labu klientam, bet sešas sūdzības noraidītas. Viena sūdzība atstāta bez izskatīšanas sakarā ar neatbilstību reglamentam.

FINANŠU PRATĪBA

2024. gadā FNA tika uzsākta jauna sadarbība ar Latvijas Televīzijas raidījumu “Gudrs, vēl gudrāks”, sagatavojot otrās kārtas jautājumus katram raidījumam skolēniem no 5. līdz 12. klasei.

FNA piedalījās LB koordinētajā Finanšu pratības nedēļā, organizējot EBF konkursa “European Money Quiz” nacionālo finālu, kurā kopumā piedalījās 69 klases. Tas ir lielākais skaits kopš 2020. gada. Latviju finālā Briselē pārstāvēja klase no Siguldas Valsts ģimnāzijas.

LB rīkotajā pasākumā “Tavas pensijas nedēļa” FNA izstrādāja video, kurā vienkāršā valodā tika skaidrots būtiskākais par pensiju sistēmu Latvijā. Tai skaitā izstrādāti materiāli par pensiju 2. līmeņa ienesīgumu, nozīmi, kā arī par to, no kā veidojas pensija.

Sadarbībā ar FM tika izveidots projekts “Vai mani uzmetīs?” par brīdinājumiem jeb “sarkanajiem karogiem” finanšu attiecībās. Projekta mērķis ir palīdzēt jauniešiem atpazīt šos “sarkanos karogus” ar finansēm saistītajos jautājumos – tādos kā nodokļi, ēnu ekonomika, krāpšana u. c. Projekta aktivitātes tiks uzsāktas 2025. gadā.

FNA turpina sadarbību ar LB projektu “Naudas skola”, kā arī iesaistās Nacionālās finanšu pratības darba grupā.

BANKU SEKTORA REPUTĀCIJA

2024. gada janvārī FNA sadarbībā ar pētījumu centru SKDS veica Latvijas iedzīvotāju aptauju, lai noskaidrotu sabiedrības viedokli par banku nozares novērtējumu, banku filiāļu apmeklēšanas paradumiem un banku pakalpojumu pieejamību. Aptauja kopumā sastāvēja no 13 jautājumiem, un tajā piedalījās 2010 respondentu.

Saskaņā ar Latvijas iedzīvotāju aptaujas rezultātiem 60 % respondentu kopumā pozitīvi novērtē banku nozari Latvijā un tās sniegtos pakalpojumus (drīzāk pozitīvi – 55 %, ļoti pozitīvi – 5 %).

FNA TĒLS

FNA pārstāvniecība

2024. gadā tika nodrošināta FNA pārstāvniecība 15 dažādos pasākumos, diskusijās un vebināros. Piemēram, FNA vadība piedalījās “Baltic Capital Markets” konferences paneļdiskusijā, kā arī LTRK biznesa forumā “Uzņēmumu ceļš uz kapitāla tirgu”, LB rīkotajā diskusijā sarunu festivālā “Lampa” u. c.

FNA raidieraksts “Finanšu dialogs – par būtiskāko”

Lai veicinātu FNA redzamību interešu aizstāvības jomā, kā arī palielinātu biedru iesaisti FNA aktivitātēs, tika izveidots raidieraksts “Finanšu dialogs – par būtiskāko”. Līdz 2024. gada beigām ir publicētas 15 raidieraksta sērijas trīs platformās – Youtube, Spotify un Apple Podcasts. Platformā Youtube raidierakstam kopumā ir vairāk nekā 23 tūkstoši skatījumu.

FNA digitālā komunikācija

2024. gadā FNA mājaslapā tika publicētas FNA un tās biedru sagatavotās ziņas, kā arī citi materiāli – prezentācijas, pozīcijas un viedokļi, publiskās runas u. c. Tika publicēta arī finanšu nozares statistika. Mājaslapā tika izveidotas trīs jaunas sadaļas – regulatīvie dokumenti, ilgtspēja un finanšu pakalpojumu piekļūstamība. 2024. gada laikā FNA mājaslapai bija 15 tūkstoši aktīvu apmeklētāju.

2024. gadā FNA turpināja uzturēt un popularizēt mājaslapu www.neuzkeries.lv. 2024. gada pirmajā pusē sadarbībā ar Krāpšanas ierobežošanas darba grupu mājaslapā tika atjaunots saturs, kā arī tika izveidota sadaļa, kur atrodama aktuālākā FNA un biedru sagatavotā informācija par finanšu krāpniekiem un to shēmām.

2024. gadā FNA uzturēja klātbūtni šādos sociālajos medijos: LinkedIn, X, Youtube, Facebook, Instagram un BlueSky. FNA profilam LinkedIn 2024. gada beigās bija 5125 sekotāji. FNA veiktie ieraksti LinkedIn platformā pērn sasniedza gandrīz pusmiljonu lietotāju^[1].

FNA publicitāte

No 2024. gada janvāra līdz decembrim FNA tika pieminēta medijos 2,5 tūkstošus reižu, kas ir par 8 % vairāk nekā attiecīgajā periodā pērn. Balstoties uz LETA sniegtajiem datiem, FNA pozitīvajai publicitātei ir tendence pieaugt.

FNA publicitātē 2024. gadā būtisku uzsvaru lika uz FNA biedru redzamību, cenšoties nodrošinot proporcionalitāti biedru redzamībā un to ekspertīzes jomām.

LĪDZDALĪBA NOZARES ORGANIZĀCIJĀS

2024. gadā FNA turpināja aktīvi piedalīties Latvijas Darba devēju konfederācijas (LDDK) darbībā, stiprinot finanšu sektora pārstāvniecību un veicinot nozares interešu aizstāvību. FNA valdes priekšsēdētājs turpina pildīt LDDK padomes locekļa un viceprezidenta pienākumus, nodrošinot ciešu sadarbību starp abām organizācijām un sekmējot finanšu nozares attīstību Latvijā.

2024. gadā FNA kļuva par Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras (LTRK) biedru, tādējādi paplašinot savu dalību uzņēmēju kopienā un veicinot sadarbību ar dažādu nozaru pārstāvjiem. LTRK, būdama lielākā uzņēmēju biedrība Latvijā ar gandrīz 6000 biedru, apvieno visu reģionu un nozaru uzņēmumus, asociācijas un citas uzņēmēju apvienības.

FNA turpina aktīvi darboties EBF, kas pārstāv Eiropas banku sektora intereses dialogā ar ECB, ESRB, EBA, EK un Eiropas Parlamentu. FNA padomes priekšsēdētājs vienlaikus ir EBF padomes loceklis, un FNA valdes priekšsēdētājs ir EBF Izpildkomitejas biedrs.

2025. GADA PRIORITĀTES

2025. gadā FNA turpinās mērķtiecīgi stiprināt finanšu sektora reputāciju un uzlabot dialogu ar politisko vidi. FNA proaktīvi iesaistīsies lēmumu pieņemšanas procesos, nodrošinot pamatotu, datus un ekspertu analīzē balstītu argumentāciju.

FNA stiprinās savu uzticama partnera un viedokļu līdera lomu, veidojot atklātu un ilgtspējīgu dialogu starp finanšu sektoru, valsts institūcijām un sabiedrību. Īpaša uzmanība tiks pievērsta nozarei stratēģiski nozīmīgu iniciatīvu virzīšanai, tostarp aizsardzības un militārās industrijas finansēšanas atbalstam, kā arī ilgtermiņa sadarbībai energoefektivitātes jomā.

FNA konsekventi stiprinās sadarbību ar LB, FM, ECB un citām nozīmīgām Latvijas un starptautiskām institūcijām. Tas nodrošinās efektīvāku finanšu sektora interešu pārstāvību politikas veidošanā un veicinās prognozējamu un attīstību sekmējošu regulatīvo vidi. FNA aktīvi rīkosies, lai novērstu lēmumus, kas varētu apdraudēt nozares konkurētspēju un izaugsmi.

Turpinot darbu pie sabiedrības finanšu pratības veicināšanas, FNA arī 2025. gadā īstenos izglītojošus un informatīvus projektus dažādām sabiedrības grupām. Mērķis ir veidot plašāku izpratni par finanšu jautājumiem un stiprināt sabiedrības uzticību finanšu sektoram, nodrošinot kvalitatīvu finanšu pakalpojumu pieejamību ikvienam.

Par Finanšu nozares asociāciju

Finanšu nozares asociācija apvieno 33 finanšu nozares uzņēmumus Latvijā, ar mērķi nodrošināt plašu un vienotu finanšu, tehnoloģiju un saistīto nozaru pārstāvniecību nacionālā un starptautiskā līmenī.

 financelatvia

 financelatvia

 FinanceLatvia

 Finance Latvia

 financelatvia.bsky.social

 Latvijas Finanšu nozares asociācija | Finance Latvia Association